

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz istniejących potrzeb

za rok 2020.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. z dnia 8 maja 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.)

Art. 179. 1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie gminy Stare Pole zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2020 r. Ośrodek realizował Uchwałę Rady Gminy w Starym Polu z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020. Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Stare Pole było stworzenie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy Stare Pole poprzez wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg działań na rzecz rodziny, zapobiegających powstawaniu sytuacji kryzysowych przeciwdziałających marginalizacji i degradacji społecznej. Ww Program obowiązywał do 31.12.2020 r. W dniu 05 sierpnia 2020 r. Rada Gminy przyjęła kolejny Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, który obowiązuje od 01 stycznia 2021 roku.

1. Organizacja systemu wsparcia rodziny - zasady ogólne

Rodziny zamieszkujące na terenie gminy Stare Pole, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych są objęte wsparciem i pomocą, głównie przez instytucje działające na terenie gminy i powiatu. Praca z rodziną poprzedzona jest diagnozą sytuacji w rodzinie (zbieraniem informacji o środowisku wychowawczym dzieci, ich sytuacji szkolnej i zdrowotnej, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązywania, stanie osobowym rodziny), analizą przyczyny kryzysu oraz opracowaniem przy współudziale pracownika socjalnego, asystenta rodziny i przedstawiciela rodziny planu pracy zmierzającego do rozwiązania sytuacji kryzysowej. Ponieważ trudności występujące w rodzinach bardzo często dotyczą kilku sfer jednocześnie, dlatego też oferowana pomoc odbywała się na wielu płaszczyznach.

Współpraca-interdyscyplinarna

Działania interdyscyplinarne na rzecz rodzin prowadzone były wspólnie z innymi instytucjami, mogącymi pomóc w rozwiązaniu problemu i dającymi możliwość udzielenia adekwatnej do istniejących potrzeb pomocy. Dlatego też współpraca interdyscyplinarna oparta była na podejmowaniu wspólnych działań przez: pracowników socjalnych, asystenta rodziny, policję, pedagogów szkolnych, pielęgniarkę środowiskową, położną środowiskową, kuratorów sądowych /społecznych i zawodowych/, zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

komisję rozwiązywania problemów alkoholowych. W niektórych przypadkach do współpracy powoływano inne instytucje niewymienione powyżej. Działania były dostosowywane do potrzeb konkretnej rodziny, były skoordynowane i tworzyły jednolity system skutecznie oddziałujący na rodzinę.

2. Rola Asystenta rodziny w systemie wsparcia rodziny

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej asystent rodziny jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. W ramach realizacji Programu asystent rodziny na rok 2020 Ośrodek pozyskał dotację z budżetu państwa w kwocie 1 700,00 zł. Ogółem wydatki na wynagrodzenie asystenta rodziny za 2020 rok wraz z pochodnymi wyniosły 62 958,00 zł.

Na wniosek pracownika socjalnego, asystent rodziny został przydzielony rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rola asystenta rodziny jest kluczowa w niesieniu skutecznej pomocy i zapobieganiu negatywnym zjawiskom w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Asystent pracuje z rodzinami w ich domach, poznaje środowisko lokalne mające wpływ na relacje rodzinne, a jego czas pracy może być dopasowany do potrzeb rodziny (zadaniowy system czasu pracy).

W roku 2020 wsparciem asystenta rodziny objętych było 14 rodzin zamieszkujących na terenie gminy. Z tego 3 rodziny rozpoczęły współpracę z asystentem w 2020 roku, a pozostałe 11 to rodziny, które kontynuowały realizację ustalonego wcześniej planu pracy. Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę – 3, z tego w 2 rodzinach ze względu na osiągnięcie celów. W 1 rodzinie ze względu na zmianę miejsca zamieszkania.

Liczba rodzin wymagających wsparcia, przypadająca na jednego asystenta rodziny odpowiada zapisom ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie ze wskazaniem ustawy liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W 2020 r. ze względu na pandemię COVID-19 asystent prowadził pracę z rodziną przede wszystkim z wykorzystaniem technik komunikacji na odległość. Rzadziej w miejscu jej zamieszkania. Jednak w sytuacjach gdzie rodzina prosiła o wizytę asystenta prośba taka była uwzględniana przy zachowaniu niezbędnych środków ostrożności.

Rok 2020 był czasem bardzo trudnym zarówno dla rodzin jak i pracowników Ośrodka. Praca na odległość rodzi niebezpieczeństwo złej diagnozy sytuacji rodziny i ograniczoną pomoc. Dlatego asystent rodziny bardzo ściśle współpracował z pracownikami socjalnymi ustalając zakres niezbędnej pomocy, działań i sposób ich realizacji. Zakres zadań asystenta w związku z panującą pandemią również się poszerzył o takie działania jak:

- monitorowanie sytuacji rodzin czy są zdrowe, czy nie powinny skorzystać z konsultacji lekarskiej oraz czy nie są poddane kwarantannie,
- prowadzenia działań edukacyjnych związanych z zachowaniem zasad higieny wskazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego,
- wsparcie rodzin w kontaktach z instytucjami, przychodniami, szkołami i urzędami,
- udzielanie pomocy w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, w tym dotyczy to żywności i środków czystości,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i ich rodzin.

W swojej pracy na rzecz rodzin asystent wspierał rodziców w celu przezwyciężenia trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych nad małoletnimi dziećmi oraz motywował do poprawy sytuacji życiowej rodziny, aby uniknąć konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Główne problemy występujące w rodzinach to:

1. Obniżone kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców i wynikające z tego zaniedbania (np. brak orzeczenia o niepełnosprawności dla chorego dziecka).
2. Trudności związane ze zdalnym nauczaniem – ograniczone kompetencje rodziców do odrabiania z dziećmi lekcji (przejęcie przez rodziców roli nauczyciela), duże obciążenie rodziców (kilkoro dzieci w domu wymagających opieki i pomocy w nauczaniu), trudne warunki do nauki (jeden komputer na kilkoro dzieci, brak pokoju do nauki, brak dostępu do Internetu).
3. Stany lękowe związane z epidemią covid-19, poczucie osamotnienia, izolacji, ograniczone relacje z innymi ludźmi.
4. Niepełnosprawność dzieci oraz dorosłych członków rodzin (niepełnosprawność fizyczna, upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna).
5. Stosowanie/podejrzenie stosowania przemocy przez jednego z członków rodziny, wspólnie zamieszkałego.
6. Uzależnienie od alkoholu.
7. Bezrobocie wynikające z braku kwalifikacji zawodowych lub niechęci do podjęcia pracy oraz redukcji miejsc pracy z powodu covid-19.
8. Rodzina niepełna lub patchworkowa.
9. Trudne warunki mieszkaniowe.
10. Brak nawyku dbania o higienę.
11. Napięte relacje z członkami rodziny lub sąsiadami i pojawiające się na tym tle konflikty.
12. Niezaradność w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.
13. Samotne rodzicielstwo.

14. Wyuczona bezradność.
15. Nieuregulowane sprawy urzędowe.
16. Napięte relacje z sąsiadami i narastające na tym tle konflikty.

Trudności występujące w rodzinach zazwyczaj dotyczą kilku sfer jednocześnie, dlatego też praca asystenta wymagała współpracy z innymi instytucjami i osobami, które mogły pomóc w rozwiązaniu problemów.

W ramach udzielania pomocy rodzinom wymagającym wsparcia, asystent rodziny współpracował z:

1. Kuratorami sądowymi ds. Rodzinnych i Nieletnich przy SR w Malborku.
2. Pedagogami szkół, do których uczęszczają małoletni z rodzin objętych opieką asystenta (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Malborku, Szkoła Podstawowa w Starym Polu).
3. Pracownikami Przedszkola w Starym Polu.
4. Pielęgniarką środowiskową.
5. Położną środowiskową.
6. Koordynatorem z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku.
7. Przewodniczącą Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Dzielnicowym Posterunku Policji w Starym Polu.
9. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Malborku.
10. Psychologiem ze Szkoły Podstawowej w Starym Polu.
11. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku.
12. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie.

Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez asystent rodziny w 2020 roku:

1. Motywowanie do przestrzegania zasad reżimu sanitarnego związanego z covid-19.
2. Przekazanie rodzinom maseczek ochronnych.
3. Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Wsparcie psychologiczne dla kobiet w ciąży. Monitorowanie, czy regularnie korzystają z wizyt lekarskich.
5. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
6. Monitorowanie zdalnego kontaktu ze szkołą, czy dzieci na bieżąco odrabiają prace domowe i odsyłają nauczycielom.
7. Wizyta w PZP z podopieczną; motywowanie do regularnego przyjmowania leków przepisanych przez psychiatrę.

8. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
9. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.
10. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej (motywowanie do podjęcia stałego zatrudnienia).
11. Pomoc rzeczowa dla rodzin (odzież, pościel, sprzęt AGD, meble, zabawki, wyprawka niemowlęcia).
12. Motywowanie dzieci/nieletnich (objętych nadzorem kuratora) do systematycznego realizowania obowiązku szkolnego i uczenia się.
13. Wsparcie informacyjne (dostarczanie informacji nt ofert wsparcia i pomocy rodzinie w miejscu zamieszkania i na terenie powiatu).
14. Poradnictwo prawne (szczególnie w zakresie prawa rodzinnego).
15. Wsparcie emocjonalne (okazywanie empatii, akceptacji, elementy poradnictwa psychologicznego, stwarzanie okazji do bezpiecznego rozładowania napięcia emocjonalnego, wysłuchanie, pozwolenie na wyrażenie emocji).
16. Zwiększanie poczucia wartości, samodzielności, sprawczości.
17. Motywowanie do udziału w terapii uzależnień oraz zajęciach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.
18. Pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego planowania budżetu domowego.
19. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
20. Zachęcanie rodziców do systematycznego wykonywania prac w domu (sprzątanie, zmywanie, dezynfekowanie, gotowanie, pranie, wietrzenie).
21. Motywowanie do spłaty zadłużeń mieszkaniowych.
22. Pomoc w dostępie do służby zdrowia (rejestrowanie na wizyty lekarskie, podawanie adresów specjalistów).
23. Konsultacje z pracownikami innych instytucji służące wymianie informacji w sprawach dotyczących rodziny lub wsparciu w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dzieci wymagających czynności zaradczych lub interwencyjnych.

3. Rodziny zastępcze

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy: współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Jako gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej ze środków własnych gminy poniesione zostały wydatki na dopłatę do 5 rodzin zastępczych w łącznej kwocie 18 300,97 zł. Asystent rodziny współpracował z 1 rodziną, której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej. W przypadku pozostałych rodzin asystent nie miał możliwości pracy z rodzicami

biologicznymi dziećmi, między innymi z tego powodu, że rodzice biologiczni dziecka nie zamieszkują na terenie gminy Stare Pole.

4. Placówki-wsparcia-dziennego

Na terenie gminy brak jest placówek wsparcia dziennego działających na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W Szkole Podstawowej prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów Szkoły Podstawowej. Zajęcia są finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2020 roku odbyło się 44 godzin zajęć dla 3 grup liczących po 8 osób.

Na terenie gminy prowadzone są również zajęcia pozalekcyjne przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu oraz Gminną Bibliotekę. Zajęcia adresowane są do dzieci i młodzieży z terenu gminy i są całkowicie bezpłatne.

Na terenie poszczególnych miejscowości gminnych funkcjonują również świetlice wiejskie, w których dzieci i młodzież mogą spędzać czas po lekcjach.

W 2020 roku w związku z pandemią COVID-19 zakres zajęć pozalekcyjnych był bardzo ograniczony ze względów bezpieczeństwa.

5. Rodziny wspierające

Na terenie gminy nie funkcjonują rodziny wspierające - brak jest w środowisku zainteresowania tą formą działania. Ośrodek Pomocy Społecznej podjął działania w celu angażowania rodzin wspierających poprzez opublikowanie ogłoszenia o naborze i przekazywania informacji bezpośrednio do środowiska lokalnego za pośrednictwem asystenta rodziny i pracowników socjalnych. W naszej ocenie utrudnieniem mającym wpływ na ten stan rzeczy jest między innymi brak uregulowania co do odpowiedniego wynagrodzenia dla rodzin wspierających oraz niechęć do zajmowania się problemami innych. Jednak w przypadku konieczności zorganizowania dodatkowego wsparcia rodzinie pracownicy socjalni wspólnie z asystentem rodziny organizują pomoc najbliższego sąsiedztwa.

6. Zapewnienie przez gminę rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

Na terenie gminy Stare Pole działał punkt konsultacyjny, w którym rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych mogły znaleźć specjalistyczną pomoc. W razie konieczności rodziny kierowane były też do innych placówek poradnictwa specjalistycznego działających na terenie powiatu. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny prowadzili działania informacyjno - edukacyjne dla rodzin przeżywających trudności, które wymagają wsparcia specjalistycznego. Ponadto w Urzędzie Gminy został uruchomiony punkt nieodpłatnej pomocy prawnej. W czasie pandemii COVID-19 porady w ramach pracy punktu konsultacyjnego, czy punktu nieodpłatnej pomocy prawnej udzielane były z wykorzystaniem telefonu i poczty elektronicznej.

7. Potrzeby

Niniejsze sprawozdanie ma również na celu określenie potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Podsumowując powyższe, należy stwierdzić, iż niezbędnym działaniem profilaktycznym **jest zapewnienie rodzinom dostępu do nieodpłatnych porad specjalistycznych i możliwości korzystania z pomocy asystenta rodziny**. Zatem dalsze zatrudnianie asystenta rodziny i tworzenie systemu specjalistycznego wsparcia w perspektywie czasowej przyniesie wymierne korzyści, gdyż praca z rodziną może mieć wpływ na ograniczenie liczby dzieci trafiających do systemu pieczy zastępczej oraz na wzmocnienie funkcji rodziny.

Stare Pole dnia 09.03.2021 r.

Sporządził:

Gabriela Żurawska

Kierownik GOPS

